

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ చతుర్వింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుర్వింశః సర్గః ॥

రావణేనాపహృతానాం దేవాదికన్యానాం స్త్రీణాం చ విలాపస్తం ప్రతి
శాపశ్చ రావణేన శూర్పణఖాయా ఆశ్వాసనం ఖరేణ సహ తస్యా
దండకారణ్యే ప్రేషణం చ

నివర్తమానః సంహృష్టో రావణః స దురాత్మవాన్ |

జహ్రే పథి నరేంద్రర్షిదేవదానవకన్యకాః || 7.24.1 ||

దర్శనీయాం హి యాం రక్షః కన్యాం స్త్రీ వాథ పశ్యతి |

హత్వా బంధుజనం తస్యా విమానే తాం రురోధ సః || 7.24.2 ||

ఏవం పన్నగకన్యాశ్చ రాక్షసాసురమానుషీః |

యక్షదానవకన్యాశ్చ విమానే సోఽధ్యరోపయత్ || 7.24.3 ||

తా హి సర్వాః సమం దుఃఖాన్ముముచుర్బాష్పజం జలం |

తుల్యమగ్న్యర్చిషాం తత్ర శోకాగ్నిభయసంభవం || 7.24.4 ||

తాభిః సర్వానవద్యాభిర్నదీభిరివ సాగరః |

ఆపూరితం విమానం తద్ భయశోకాశివాశ్రుభిః || 7.24.5 ||

నాగగంధర్వకన్యాశ్చ మహర్షితనయాశ్చ యాః |

దైత్యదానవకన్యాశ్చ విమానే శతశోఽరుదన్ || 7.24.6 ||

దీర్ఘకేశ్యః సుచార్వంగ్యః పూర్ణచంద్రనిభాననాః |

పీనస్తనతటా మధ్యే వజ్రవేదిసమప్రభాః || 7.24.7 ||

రథకూబరసంకాశైః శ్రోణిదేశైర్మనోహరాః |

స్త్రీయః సురాంగనాప్రఖ్యా నిష్టప్తకనకప్రభాః || 7.24.8 ||

శోకదుఃఖభయత్రస్తా విహ్వలాశ్చ సుమధ్యమాః |

తాసాం నిఃశ్వాసవాతేన సర్వతః సంప్రదీపితం || 7.24.9 ||

అగ్నిహోత్రమివాభాతి సన్నిరుద్ధాగ్ని పుష్పకం |

దశగ్రీవవశం ప్రాప్తాస్తాస్తు శోకాకులాః స్త్రీయః || 7.24.10 ||

దీనవక్త్రేక్షణాః శ్యామా మృగ్యః సింహవశా ఇవ |

కాచిచ్ఛింతయతీ తత్ర కిం ను మాం భక్షయిష్యతి || 7.24.11 ||

కాచిద్ దధ్యో సుదుఃఖార్తా అపి మాం మారయేదయం |

ఇతి మాత్ర్యాః పితౄన్ స్మృత్వా భర్తౄన్ భ్రాతౄన్స్తథైవ చ || 7.24.12 ||

దుఃఖశోకసమావిష్టా విలేపుః సహితాః స్త్రీయః |

కథం ను ఖలు మే పుత్రో భవిష్యతి మయా వినా || 7.24.13 ||

కథం మాతా కథం భ్రాతా నిమగ్నాః శోకసాగరే |

హా కథం ను కరిష్యామి భర్తుస్తస్మాదహం వినా || 7.24.14 ||

మృత్యో ప్రసాదయామి త్వాం నయ మాం దుఃఖభాగినీం |

కిం ను తద్ దుష్కృతం కర్మ పురా దేహంతరే కృతం || 7.24.15 ||

ఏవం స్మ దుఃఖితాః సర్వాః పతితాః శోకసాగరే |

న ఖల్విదానీం పశ్యామో దుఃఖస్యాస్యాంతమాత్మనః || 7.24.16 ||

అహో ధిజ్ఞానుషం లోకం నాస్తి ఖల్వధమః పరః |

యద్ దుర్బలా బలవతా భర్తారో రావణేన నః || 7.24.17 ||

సూర్యేణోదయతా కాలే నక్షత్రాణీవ నాశితాః |

అహో సుబలవద్ రక్షో వధోపాయేషు రజ్యతే || 7.24.18 ||

అహో దుర్వృత్తమాస్థాయ నాత్మానం వై జాగుప్సతే |
సర్వథా సదృశస్తావద్ విక్రమోఽస్య దురాత్మనః || 7.24.19 ||

ఇదం త్వసదృశం కర్మ పరదారాభిమర్శనం |
యస్మాదేష పరక్యాసు రమతే రాక్షసాధమః || 7.24.20 ||

తస్మాద్ వై స్త్రీకృతేనైవ వధం ప్రాప్స్యతి దుర్మతిః |
సతీభిర్వరనారీభిరేవం వాక్యేఽభ్యుదీరితే || 7.24.21 ||

నేదుర్దుందుభయః ఖస్థాః పుష్పవృష్టిః పపాత చ |
శప్తః స్త్రీభిః స తు సమం హతౌజా ఇవ నిష్క్రభః || 7.24.22 ||

పతివ్రతాభిః సాధ్వీభిర్బభూవ విమనా ఇవ |
ఏవం విలపితం తాసాం శృణ్వన్ రాక్షసపుంగవః || 7.24.23 ||

ప్రవివేశ పురీ లంకాం పూజ్యమానో నిశాచరైః |
ఏతస్మిన్నంతరే ఘోరా రాక్షసీ కామరూపిణీ || 7.24.24 ||

సహసా పతితా భూమౌ భగినీ రావణస్య సా |
తాం స్వసారం సముత్థాప్య రావణః పరిసాంత్యయన్ || 7.24.25 ||

అబ్రవీత్ కిమిదం భద్రే వక్తుకామాసి మాం ద్రుతం |
సా బాష్పపరిరుద్ధాక్షీ రక్తాక్షీ వాక్యమబ్రవీత్ || 7.24.26 ||

కృతాస్మి విధవా రాజంస్త్వయా బలవతా బలాత్ |
ఏతే రాజంస్త్వయా వీర్యాద్ దైత్యా వినిహతా రణే || 7.24.27 ||

కాలకేయా ఇతి ఖ్యాతాః సహస్రాణి చతుర్దశ |
ప్రాణేభ్యోఽపి గరీయాన్ మే తత్ర భర్తా మహాబలః || 7.24.28 ||

సోఽపి త్వయా హతస్తాత రిపుణా భ్రాతృగంధినా |
త్వయాస్మి నిహతా రాజన్ స్వయమేవ హి బంధునా || 7.24.29 ||

రాజన్ వైధవ్యశబ్దం చ భోక్త్యామి త్వత్కృతం హ్యహం |
నను నామ త్వయా రక్ష్యో జామాతా సమరేష్వపి || 7.24.30 ||

స త్వయా నిహతో యుద్ధే స్వయమేవ న లజ్జసే |
ఏవముక్తో దశగ్రీవో భగిన్యా క్రోశమానయా || 7.24.31 ||

అబ్రవీత్ సాంత్యయిత్వా తాం సామపూర్వమిదం వచః |
అలం వత్సే రుదిత్వా తే న భేతవ్యం చ సర్వశః || 7.24.32 ||

దానమానప్రసాదైస్తాం తోషయిష్యామి యత్నతః |
యుద్ధప్రమత్తో వ్యాక్షిప్తో జయాకాంక్షీ క్షిపశ్శరాన్ || 7.24.33 ||

నాహమజ్ఞాసిషం యుధ్యన్ స్వాన్ పరాన్ వాపి సంయుగే |
జామాతరం న జానే స్మ ప్రహరన్ యుద్ధదుర్మదః || 7.24.34 ||

తేనాసౌ నిహతః సంఖ్యే మయా భర్తా తవ స్వసః |
అస్మిన్ కాలే తు యత్ ప్రాప్తం తత్ కరిష్యామి తే హితం || 7.24.35 ||

భ్రాతురైశ్వర్యయుక్తస్య ఖరస్య వస పార్శ్వతః |
చతుర్దశానాం భ్రాతా తే సహస్రాణాం భవిష్యతి || 7.24.36 ||

ప్రభుః ప్రయాణే దానే చ రాక్షసానాం మహాబలః |
తత్ర మాతృష్వసేయస్తే భ్రాతాయం వై ఖరః ప్రభుః || 7.24.37 ||

భవిష్యతి తవాదేశం సదా కుర్వన్ నిశాచరః |
శీఘ్రం గచ్ఛత్వయం వీరో దండకాన్ పరిరక్షితుం || 7.24.38 ||

దూషణోఽస్య బలాధ్యక్షో భవిష్యతి మహాబలః |
తత్ర తే వచనం శూరః కరిష్యతి సదా ఖరః || 7.24.39 ||

రక్షసాం కామరూపాణాం ప్రభురేష భవిష్యతి |
ఏవముక్త్వా దశగ్రీవః సైన్యమస్యాదిదేశ హ || 7.24.40 ||

చతుర్దశ సహస్రాణి రక్షసాం వీర్యశాలినాం ।
 స తైః పరివృతః సర్వై రాక్షసైర్హోరదర్శనైః ॥ 7.24.41 ॥

ఆగచ్ఛత ఖరః శీఘ్రం దండకానకుతోభయః ।
 స తత్ర కారయామాస రాజ్యం నిహతకంటకం ।
 సా చ శూర్పణఖా తత్ర న్యవసద్ దండకే వనే ॥ 7.24.42 ॥

॥ ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
 ఉత్తరకాండే చతుర్వింశః సర్గః ॥